

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – Politica UE de combatere a terorismului: principale realizări și viitoare provocări

[COM(2010) 386 final]

(2011/C 218/17)

Raportor: **dl Cristian PÎRVULESCU**

La 20 iulie 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – Politica UE de combatere a terorismului: principale realizări și viitoare provocări

COM(2010) 386 final.

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 24 martie 2011.

În cea de-a 471-a sesiune plenară, care a avut loc la 4 și 5 mai 2011 (ședința din 5 mai 2011), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 167 de voturi pentru, 2 voturi împotriva și 1 abținere.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE atrage atenția, în contextul resimțirii efectelor crizei economice actuale, asupra riscului de radicalizare crescut, atât în ceea ce privește terorismul motivat religios, cât și cel motivat ideologic. Apărarea drepturilor fundamentale trebuie să fie un criteriu major de evaluare în proiectarea și implementarea politicii antiteroriste.

1.2 CESE solicită reconsiderarea componentei prevenției și adăugarea unei dimensiuni ce o precedă și care se referă la dezvoltarea unei relații de cooperare și rezolvare timpurie a tensiunilor. Este o dimensiune transversală, legată atât de politica antiteroristă, cât și de alte politici UE și politici naționale, precum cele de tineret, cultură, educație, de participarea politică și civică.

1.3 CESE recomandă utilizarea în documentele oficiale ale Uniunii Europene și ale agențiilor specializate, a termenului *terorism bazat pe fanatism, rasism și xenofobie* în loc de *terorism islamist*.

1.4 CESE recomandă ca toate instituțiile UE și guvernele naționale să acționeze în proiectarea politicilor pe baza evidențelor calitative și cantitative privind dinamica terorismului. Având în vedere diversitatea acestui fenomen, o politică de tip *one size fits all* ar putea fi greșită ca design, costisitoare și ineficientă ca implementare. De asemenea, trebuie utilizat principiul proporționalității, astfel încât răspunsul să fie proporțional în termeni de efort și costuri cu dimensiunea amenințărilor de acest tip.

1.5 CESE recomandă ca, în documentele strategice privind antiterorismul în UE, pe lângă cele 4 axe – prevenire, protecție, urmărire și reacție – sau aspectele transversale – respectarea

drepturilor fundamentale, cooperare internațională și parteneriate cu țări terțe și finanțare – să fie incluse și tipurile de terorism, în funcție de motivație și incidență: separatist, de extremă stânga sau anarhist, de extremă dreapta, *single issue* și bazat pe motive religioase. Această structurare strategică va ajuta guvernele naționale, instituțiile comunitare și pe ceilalți actori implicați să își adapteze viziunea și instrumentele la provocările specifice ale diferitelor tipuri de terorism.

1.6 CESE recomandă ca Strategia specifică a UE pentru combaterea radicalizării și recrutării pentru terorism și planul de acțiune corespondent să includă măsuri concrete care țin seama de limitarea inegalităților și a discriminării și să se întemeieze, printre altele, pe lucrările Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene.

1.7 CESE recomandă Comisiei Europene și guvernelor naționale evaluarea detaliată a impactului economic pe care măsurile de securitate le au asupra activității operatorilor privați. CESE avertizează că dezvoltarea unor tehnologii costisitoare și complicarea procedurilor pot afecta activitatea agenților economici și pe cea a cetățenilor.

1.8 CESE avertizează că utilizarea ilegală sau nepotrivită a unor date personale, de cele mai multe ori delicate, împreună cu puterile sporite ale autorităților, poate rezulta în discriminarea și stigmatizarea unor persoane și/sau grupuri specifice.

1.9 Pentru a mări credibilitatea politicii antiteroriste și relevanța problematicii respectării drepturilor fundamentale, CESE recomandă Comisiei să dea curs solicitării Parlamentului European, formulată în rezoluția din 2007 asupra presupuselor

folosiri de către CIA a teritoriului statelor membre pentru transportarea și reținerea ilegală de prizonieri, de a realiza o evaluare a legislației antiteroriste la nivelul statelor membre precum și a altor proceduri care ar putea permite desfășurarea unor astfel de acțiuni.

1.10 CESE recomandă ca Uniunea Europeană să promoveze mai decis modelul de combatere a terorismului bazat pe standarde și proceduri democratice în țări în care politica antiteroristă poate afecta calitatea democrației și respectarea drepturilor fundamentale.

2. Introducere

2.1 Prezenta comunicare furnizează elementele-cheie ale unei evaluări politice a actualei Strategii UE de combatere a terorismului, astfel cum a solicitat Parlamentul European, și reprezintă o importantă etapă pregătitoare în cadrul strategiei mai ample privind securitatea internă.

2.2 Inventarierea unor realizări trecute și anticiparea unor viitoare provocări sunt deosebit de relevante în urma intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, precum și a adoptării unui nou program de lucru multianual și a unui plan de acțiune în domeniul justiției, libertate și securitate („Programul de la Stockholm”), o astfel de evaluare fiind necesară. Prezenta comunicare valorifică și completează măsurile și inițiativele referitoare la combaterea terorismului, identificate în Programul de la Stockholm⁽¹⁾ și în planul de acțiune pentru punerea în aplicare a acestuia⁽²⁾, care definesc pe larg viitoarele acțiuni ale UE.

2.3 Strategia UE din 2005 de combatere a terorismului⁽³⁾, care continuă să fie principalul cadru de referință pentru acțiunea UE în acest domeniu, urmărește patru axe: prevenire, protecție, urmărire și reacție. Prezenta comunicare urmează această structură. Pentru fiecare dintre cele patru axe, au fost evidențiate câteva realizări importante și au fost identificate viitoare provocări.

2.4 CESE apreciază pozitiv evaluarea integrată a politicii antiteroriste a Uniunii Europene și consideră că este un pas important către crearea unei viziuni echilibrate asupra amenințărilor teroriste, dar și asupra instrumentelor de combatere a acestora.

2.5 CESE solicită ca Strategia antiterorism revizuită, împreună cu recent lansata Strategie pentru securitate internă, să stabilească obiective și instrumente prin care imperatiile securității individuale să nu afecteze protejarea drepturilor și libertăților fundamentale. Acestea din urmă nu pot fi suspendate sau limitate în nicio instanță, fiind piatra de temelie a statului de drept și a societății democratice.

2.6 CESE a formulat anterior două avize care au vizat în mod direct problematica politicii antiteroriste. Aceste două

avize s-au concentrat asupra prevenției și, în special, asupra combaterii radicalizării, în ambele fiind trasate liniile generale de poziție ale Comitetului. Aceste linii generale vor fi revizuite și formulate astfel încât să ajute la ajustarea politicii antiteroriste, în lumina noilor tendințe ale fenomenului.

3. Comentarii generale

3.1 Criza economică a afectat structural nu numai economiile europene, ci și relațiile sociale, politice și culturale de pe continent. Criza economică a slăbit legăturile de solidaritate între cetățeni, grupuri și instituții politice. În acest context, neîncrederea și intoleranța față de populațiile minoritare s-au răspândit rapid, punându-le pe acestea într-o poziție defensivă.

3.2 CESE consideră că politica antiteroristă a Uniunii Europene este un domeniu complex și sensibil, în care imperatiile asigurării securității, dezvoltarea tehnologică și a instrumentelor legislative trebuie să fie încadrate într-un sistem solid de apărare a drepturilor fundamentale.

3.3 Având în vedere diversitatea fenomenului terorist și cauzele profunde ale acestuia, CESE recomandă întregirea politicii antiteroriste a UE cu o viziune asupra integrării și cooperării politice care anulează utilitatea acțiunilor teroriste. Consolidarea unor obiective precum incluziunea socială, combaterea sărăciei, egalitatea de gen și îmbunătățirea calității locurilor de muncă, în special în dimensiunea socială a Strategiei Europa 2020 devine în mod imediat relevantă în dezbateră privind prevenția.

3.4 În ultimul raport Europol se înregistrează câteva date relevante cu privire la dinamica fenomenului terorist în Uniunea Europeană⁽⁴⁾. În anul 2009 a scăzut numărul atacurilor de tip terorist eșuate, împiedicate sau efectuate. Comparativ cu anul 2007, acestea au scăzut la jumătate, urmând o tendință clar descendentă.

3.5 Nu numai incidența atacurilor de tip terorist s-a schimbat, ci și structura acestora. Cel mai răspândit tip de atac terorist în 2009 a fost cel de tip separatist (257 de atacuri), urmat de cel de extremă stângă sau anarhist (40 de atacuri), de extremă dreaptă (4 atacuri) și cele de tipul *single issue* (2 atacuri). Ceea ce trebuie remarcat este faptul că terorismul bazat pe motive religioase, perceput public drept cel mai prezent și periculos tip de terorism, este cel mai rar, în 2009 înregistrându-se un singur atac, în Italia.

3.6 CESE regretă pierderile de vieți omenești și deteriorarea bunurilor materiale ca urmare a desfășurării activităților de tip terorist. Dinamica descendentă a incidenței terorismului arată însă că, printr-o combinație inteligentă și vizionară de politici și măsuri, acest fenomen poate fi restrâns. Politicile antiteroriste trebuie să trateze în mod specific fenomenul, în funcție de aria de manifestare, de motivația, tipul și cauzele acestuia.

⁽¹⁾ JO C 115, 4.5.2010, p. 1.

⁽²⁾ COM(2010) 171 final, din 20 aprilie 2010.

⁽³⁾ Doc. 14469/4/05, din 30 noiembrie 2005.

⁽⁴⁾ Raportul Europol din 2010 privind situația terorismului și evoluția acesteia (TE-SAT), disponibil online la adresa http://www.europol.europa.eu/publications/EU_Terrorism_Situation_and_Trend_Report_TE-SAT/Tesat2010.pdf.

3.7 Având în vedere diferențele semnificative dintre percepția publică asupra terorismului și manifestările sale concrete, CESE solicită guvernelor și instituțiilor UE să contribuie la corecta informare a cetățenilor privind cauzele, dimensiunile și efectele acestuia. CESE avertizează asupra riscurilor informării incorecte și parțiale asupra acestui fenomen, precum și a pericolului de a transforma amenințarea teroristă într-o bază pentru excludere socială, intoleranță și discriminare. Cum scopul terorismului este răspândirea fricii, exagerarea dimensiunilor amenințărilor teroriste poate servi de fapt celor care ar putea derula astfel de acțiuni. Pe de altă parte, trebuie evitată tendința de dezvoltare a unei „piețe a terorismului” care să justifice interesul special al diferiților actori economici și instituționali în domeniul combaterii amenințărilor teroriste.

3.8 În ceea ce privește urmărirea și pedepsirea infracțiunilor asociate cu terorismul, există o dinamică relevantă. Majoritatea arestărilor s-au realizat pe baza apartenenței suspectilor la organizații de tip terorist, și nu pentru infracțiuni legate direct de pregătirea și lansarea unor atacuri. Acest lucru arată că autoritățile naționale reușesc să inhibe încă din faze incipiente organizarea sau derularea atacurilor teroriste.

3.9 Evoluția și utilizarea tehnologiei în acest domeniu, în special cea de supraveghere, culegere și stocare a datelor, trebuie să fie ajustată în funcție de seriozitatea amenințărilor. Politica antiteroristă nu trebuie să se transforme într-o prezență invazivă în viața privată a cetățenilor. Acest lucru ar contribui la răspândirea sentimentului general de nesiguranță, și nu la limitarea acestuia, și ar putea scădea încrederea în acțiunea guvernelor naționale și a instituțiilor comunitare.

3.10 CESE consideră că societatea civilă europeană are un rol important în limitarea răspândirii amenințărilor teroriste. Societatea civilă, chiar dacă este foarte diversă sub aspectul valorilor, al modalității de organizare și al mijloacelor de acțiune promovate, trebuie să fie implicată în toate dimensiunile politicii antiteroriste și în special în faza de prevenție. De asemenea, societatea civilă poate avea un rol în construirea modelului de comunicare, cooperare și solidaritate care precede prevenția propriu-zisă, faza în care indivizii sunt deja dispuși să se angreneze în acțiuni de tip terorist⁽⁵⁾. CESE crede că cea mai eficientă modalitate de a combate terorismul este tratarea cauzelor, și nu a efectelor acestuia.

3.11 CESE crede că societatea civilă europeană are capacitatea de a fi o punte de legătură între cetățeni, guverne

naționale și locale și comunitățile și grupurile care pot susține acțiuni teroriste. Societatea civilă poate să își asume un rol specific, în complementaritate cu intervențiile publice, contribuind cu instrumente și programe specifice (de exemplu, mediere, educație).

4. Comentarii specifice

Principalele realizări ale UE și viitoare provocări

4.1 Prevenirea

4.1.1 CESE întâmpină cu satisfacție reorientarea strategică din ultima perioadă către axa prevenției. Prin Programul de la Stockholm, în următorii cinci ani axa va fi consolidată în ceea ce privește cercetarea în domeniul securității, dar și în ceea ce privește aspectele politice și societale. Tratarea drept prioritate a posibilei utilizări a internetului în scopuri teroriste – pentru comunicare, colectare de fonduri, formare, recrutare și propagandă – este, de asemenea, bine-venită. Urmărirea comunicațiilor nu trebuie însă transformată într-un instrument care poate afecta viața privată a cetățenilor.

4.1.2 CESE a susținut inițiativa de elaborare a Strategiei specifice a UE pentru combaterea radicalizării și recrutării pentru terorism⁽⁶⁾. Această strategie are trei obiective: contracararea activităților rețelelor și indivizilor care racolează persoane în scopuri teroriste, asigurarea prevalenței poziției majoritare asupra extremismului și promovarea democrației, securității, justiției și egalității de șanse. CESE așteaptă cu interes rezultatele evaluărilor intermediare ale implementării strategiei și se declară dispus să contribuie la ajustarea strategiei în lumina rezultatelor. Remarcăm însă că, în ultimul Plan de acțiune antiterorism, nu există acțiuni la capitolul „Țintirea inegalităților și discriminării acolo unde există în UE și promovarea integrării pe termen lung acolo unde este necesar”⁽⁷⁾.

4.1.3 Deși atenția acordată prevenției este bine-venită, aceasta în continuare nu tratează corespunzător cauzele terorismului. Așa cum Comitetul a arătat anterior, „multe dintre deviațiile teroriste pot fi explicate ca puncte finale ale proceselor de alienare, radicalizare și recrutare alimentate de inegalitățile orizontale dintre grupuri în interiorul aceluiași teritoriu, de fenomenele de excludere și discriminare (socială, politică sau economică)”⁽⁸⁾. Astfel, propunem intensificarea dialogului în scopul identificării răspunsurilor de tip politic la dezvoltarea fenomenului terorist. Aceste răspunsuri țin de reconsiderarea raporturilor politice, instituționale, sociale și economice de la nivelul statelor membre și trebuie să urmărească pacificarea efectivă a unor tensiuni istorice.

⁽⁶⁾ *Strategia UE pentru combaterea radicalizării și recrutării pentru terorism* a fost revizuită în noiembrie 2008 (CS/2008/15175).

⁽⁷⁾ Consiliul Uniunii Europene; *Plan de acțiune UE de combatere a terorismului*, Bruxelles, 17 ianuarie 2011.

⁽⁸⁾ JO C 211, 19.8.2008, p. 61.

⁽⁵⁾ JO C 128, 18.5.2010, p. 80.

4.1.4 CESE salută crearea de către Comisia Europeană, în 2008, a Rețelei europene de experți pe probleme de radicalizare (ENER), considerând că o contribuție instituționalizată și care ia în considerare specificul fiecărei societăți și tip de act terorist poate ajuta la ajustarea politicilor UE și a statelor membre în domeniu.

4.1.5 Având în vedere faptul că majoritatea actelor de terorism înregistrate în Uniunea Europeană sunt de natură istorică și tratează problema separatistă, CESE crede că, în dezbateră europeană, trebuie implicat într-o mai mare măsură Comitetul Regiunilor, organismul UE ce îi grupează pe reprezentanții de la nivel local și regional, cu care este mai mult decât deschis să intre în dialog.

4.1.6 CESE apreciază pozitiv intenția Comisiei de a lansa o comunicare privind bunele practici din statele membre privind combaterea radicalizării și recrutării în scopuri teroriste. Comitetul recomandă Comisiei ca, în această comunicare, să ia în considerare concluziile și recomandările formulate în Avizul CESE privind rolul UE în procesul de pace din Irlanda de Nord⁽⁹⁾. Bunele practici identificate îi vor ajuta pe toți actorii implicați să înțeleagă mai bine diferitele tipuri de terorism, în funcție de motivația și incidența acestora. Acesta este un pas înainte în elaborarea unor politici specifice pentru fiecare stat membru și pentru fiecare tip de amenințare teroristă în parte.

4.2 Protecția

4.2.1 CESE salută eforturile Comisiei Europene, ale statelor membre, ale comunității de cercetare și ale mediului privat de a proteja viața cetățenilor și integritatea infrastructurilor. Această axă, care cuprinde activități precum evaluarea amenințărilor la nivelul UE, securitatea lanțului de aprovizionare, protejarea infrastructurii critice, securitatea transporturilor și controalele la frontieră, precum și cercetarea în domeniul securității, este cea mai complexă și costisitoare. Dezvoltarea sistemelor de protecție trebuie să fie însă proporțională cu dimensiunea amenințărilor și adaptată diferitelor tipuri de terorism.

4.2.2 Siguranța transporturilor pe teritoriul statelor membre este un domeniu-cheie. Piața internă se bazează pe libera circulație a bunurilor, capitalului, serviciilor și persoanelor. Mobilitatea cetățenilor țărilor membre în interiorul și în afara granițelor acestora este o componentă importantă a economiilor și stilurilor de viață europene. Mobilitatea facilitează cunoașterea reciprocă, comunicarea și toleranța. CESE consideră că securitatea transporturilor, în toate componentele ei, merită o atenție considerabilă din partea instituțiilor comunitare și a guvernelor naționale.

4.2.3 CESE remarcă eforturile comunității de cercetare din domeniul securității de a dezvolta tehnologii ce protejează

integritatea persoanelor și a infrastructurilor. Comunitatea de cercetare trebuie însă să fie conștientă de impactul pe care tehnologia îl poate avea asupra vieții și intimității persoanelor. Aceasta trebuie să se asigure că tehnologia nu poate fi folosită în mod abuziv sau într-un mod ce afectează demnitatea și drepturile persoanei.

4.2.4 CESE salută cooperarea sectorului privat, precum TIC sau industria chimică, în combaterea amenințărilor teroriste. De asemenea, salută deschiderea operatorilor privați de transport către măsuri sporite de securitate, a căror aplicare riscă să le producă pierderi. În acest sens, CESE recomandă cu tărie Comisiei Europene și guvernelor naționale evaluarea detaliată a impactului economic pe care măsurile de securitate îl au asupra activității operatorilor privați. CESE avertizează că dezvoltarea unor tehnologii costisitoare și complicarea procedurilor pot afecta activitatea agenților economici și pe cea a cetățenilor.

4.2.5 Având în vedere că, la nivel european, multe dintre activitățile legate de protecția transporturilor de persoane sunt desfășurate în cooperare cu agenți privați, este necesară includerea acestora în programele de instruire și informare, astfel încât procedurile de securitate să nu aducă atingere securității și demnității pasagerilor.

4.3 Urmărirea

4.3.1 Comitetul salută recente evoluții corespunzătoare acestei axe, care cuprinde aspecte cum ar fi culegerea și analiza informațiilor, împiedicarea deplasării teroriștilor și a activităților acestora, cooperarea judiciară și polițienească și combaterea finanțării terorismului. În această axă, toți actorii implicați pot da dovadă de viziune în a configura răspunsurile la amenințările teroriste, în funcție de tipul acestora.

4.3.2 Comitetul crede că la succesul combaterii amenințărilor teroriste contribuie și colaborarea bilaterală între autoritățile naționale și între acestea și agențiile europene specializate. Este însă necesar să atragem atenția asupra chestiunilor delicate legate de strângerea și utilizarea informațiilor cu caracter privat. Protejarea dreptului la viață privată trebuie să fie o preocupare constantă în cadrul eforturilor de combatere a terorismului. Așa cum s-a indicat de către Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor (AEPD), utilizarea ilegală sau nepotrivită a unor date personale de cele mai multe ori delicate, împreună cu puterile sporite ale autorităților, poate determina discriminarea și stigmatizarea unor persoane și/sau grupuri specifice⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Avizul CESE privind rolul UE în procesul de pace din Irlanda de Nord, din 23.10.2008, JO C 100, 30.4.2009, p. 100.

⁽¹⁰⁾ Avizul Autorității Europene pentru Protecția Datelor referitor la Comunicarea Comisiei privind politica UE de combatere a terorismului, *Counter-Terrorism Policy and Data Protection* - contribuția domnului Giovanni Buttarelli la audierea din cadrul Comitetului Economic și Social (CESE), 9 februarie 2011.

4.3.3 Limitarea finanțării terorismului este o componentă importantă a politicii antiteroriste. Comitetul remarcă schimbările din legislația UE privind procedurile de includere pe o listă a persoanelor și entităților care au legătură cu terorismul, astfel încât să fie respectate drepturile fundamentale. CESE crede că procedurile de sancționare individuală precum înghețarea bunurilor trebuie să fie corecte, clare și transparente. Persoanele suspecte trebuie să aibă posibilitatea să se apere și să conteste deciziile autorităților.

4.3.4 Comitetul este de acord că transparența, buna guvernare și responsabilitatea sunt esențiale pentru ONG-uri. Proceduri voluntare la nivel european ar putea ajuta, dar nu ar trebui să ducă la crearea unui nou strat de reguli (introducând obstacole de reglementare și/sau financiare nerealiste) care intră în contradicție cu legislația statelor membre și care pot afecta abilitatea sectorului sau angajamentul cetățenilor de a lucra în sprijinul beneficiarilor lor. Comitetul este deschis pentru cooperare, astfel încât să se găsească soluții în vederea creării unei strategii comune a politicii antiteroriste și în favoarea dreptului și dorinței cetățenilor de a se organiza în asociații independente, drept fundamental, ce trebuie respectat.

4.4 Reacția

4.4.1 Comitetul apreciază pozitiv evoluțiile recente în această axă care cuprinde întărirea capacității civile de reacție pentru a gestiona urmările unui atac terorist, sistemele de avertizare rapidă, gestionarea crizelor în general și asistența acordată victimelor terorismului. CESE consideră că statele membre trebuie să își întărească capacitățile de răspuns, urmărind protejarea eficientă a vieții și securității umane în situații critice.

4.4.2 Comitetul salută eforturile de limitare a accesului la materiale chimice, biologice, radioactive și nucleare care pot fi folosite în scop terorist. Implementarea Planului de acțiune al UE privind materialele CBRN, ce conține 130 de acțiuni specifice în domeniul prevenirii, detectării și reacției la incidentele CBRN, trebuie să fie urmărită cu prioritate, luându-se însă în considerare efectele pe care măsurile propuse le pot avea asupra sectorului economic în cauză. Se impun consultări extinse cu reprezentanții acestuia.

4.4.3 CESE apreciază în egală măsură eforturile depuse de către Comisia Europeană în scopul asistării victimelor terorismului, sub forma finanțării cu aproximativ 5 milioane EUR a sprijinului acordat victimelor terorismului și prin susținerea unei Rețele a asociațiilor victimelor terorismului. Comitetul crede că această susținere trebuie continuată și îmbunătățită.

Aspecte orizontale

4.5 Respectarea drepturilor fundamentale

4.5.1 Comitetul apreciază pozitiv tratarea drept prioritate orizontală a respectării drepturilor fundamentale. Cu toate

acestea, angajamentul Comisiei privind respectarea drepturilor fundamentale trebuie să fie dublat de un angajament similar al guvernelor naționale. De asemenea, protejarea drepturilor fundamentale nu trebuie să se rezume la faza de concepere și la elaborarea instrumentelor, ci trebuie să includă și implementarea acestora.

4.5.2 Sistemul european de apărare a drepturilor omului este solid din punct de vedere juridic și acest lucru trebuie reflectat mai bine în comunicările și acțiunile Comisiei. Instrumentele specifice trebuie folosite de către guvernele naționale cu mai mare determinare. Angajamentele politice trebuie să se reflecte și în practica guvernelor. Practicile de tolerare sau organizare a torturii pe teritoriul statelor membre trebuie sancționate și eliminate definitiv. Principiul nereturnării trebuie respectat. Practicile discriminatorii, expres identificate și sancționate în legislația internațională, europeană și națională trebuie urmărite și combătute.

4.5.3 Comitetul sugerează Comisiei să identifice cele mai rapide mecanisme de feedback și decizie ce privesc respectarea drepturilor fundamentale, în conexiune cu politica antiteroristă. În acest scop, se poate mobiliza mai bine potențialul societății civile europene, în mod esențial preocupată de protejarea drepturilor și libertăților cetățenilor.

4.6 Cooperare internațională și parteneriate cu țări terțe

4.6.1 Terorismul, mai ales cel motivat religios, are o importantă dimensiune internațională. Uniunea Europeană trebuie să colaboreze cu alte țări în scopul limitării amenințărilor teroriste chiar dacă, așa cum s-a arătat anterior, nu mai este o țintă predilectă a acestor tipuri de amenințări.

4.6.2 Uniunea Europeană trebuie să promoveze, în relație cu țările terțe, proceduri și standarde democratice în combaterea terorismului. În Uniunea Europeană există multiple sisteme de asigurare și promovare reală a drepturilor omului. În numeroase țări terțe însă politica antiteroristă poate devia și afecta atât calitatea democrației, cât și apărarea drepturilor fundamentale.

4.7 Finanțare

4.7.1 Comitetul apreciază pozitiv existența Programului „Securitate și protecția libertăților”, care cuprinde programul specific pentru prevenirea, pregătirea și gestionarea consecințelor terorismului. Ponderele cheltuielilor pentru fiecare axă din interiorul strategiei (prevenție, protecție, urmărire, și reacție) trebuie reechilibrată, iar angajamentul politic privind prevenția trebuie însoțit de alocări bugetare corespunzătoare. De asemenea, trebuie acordată o atenție sporită raporturilor public-privat în combaterea amenințărilor teroriste. Comitetul așteaptă cu interes rezultatele evaluării intermediare a acestuia și își exprimă speranța că fondurile disponibile au fost ușor de accesat, iar folosirea acestora și-a atins rezultatele propuse.

5. Perspective

5.1 Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, coordonarea între statele membre poate fi aprofundată, inclusiv în domeniul politicii antiteroriste. De asemenea, prin tratat se extind responsabilitățile Uniunii Europene în domeniul respectării drepturilor omului. Este astfel posibil a se construi o politică antiteroristă care include în toate etapele ei, inclusiv implementarea, cele mai înaintate standarde și proceduri de respectare a drepturilor omului. Comitetul consideră că politica antiteroristă trebuie să fie ajustată în funcție de evoluția concretă a fenomenului, iar accentul acesteia să fie pus în mod decisiv asupra prevenției, înțelegând în sens larg, ca proces prin care cauzele de ordin societal, politic și economic ale terorismului sunt tratate în mod direct.

Bruxelles, 5 mai 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON
